

به نام خدا

بررسی فرایند اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران و الزامات اجرای آن

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۱.....	مقدمه
۴.....	۱. بیان مسئله
۵.....	۲. مالیات بر ارزش افزوده در ایران
۱۳.....	۳. اشکالات و ایرادات وارده بر عملکرد دولت در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده
۱۵.....	۴. مقدمات و الزامات موردنیاز برای اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده
۱۸.....	نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۲۰.....	منابع و مآخذ

کد موضوعی: ۲۲۰

شماره مسلسل: ۹۳۹۰

دفتر: مطالعات اقتصادی

دی ماه ۱۳۸۷

بررسی فرایند اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران و الزامات اجرای آن

چکیده

در قسمت اول این گزارش سعی شده است ضمن بیان ضرورت اصلاح نظام مالیاتی کشور، فرایند تهیه و تدوین لایحه و درنهایت قانون مالیات بر ارزش افزوده بیان شود. در قسمت دوم نیز سعی شده تا ضمن تشریح فرایند اجرای این قانون و چگونگی صدور دستور توقف اجرای آن توسط رئیس‌جمهور، جزئیات دستور یاد شده و اقدامات صورت گرفته توسط دستگاه‌های ذی‌ربط بررسی شود. درنهایت پس از بیان مقدمات و الزامات مورد نیاز برای اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده پیشنهادهایی در این خصوص ارائه شده است.

مقدمه

مالیات‌ها اساساً با هدف تأمین هزینه‌های دولت‌ها شکل می‌گیرد. در کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته از نظر صنعتی، درآمدهای مالیاتی بیشترین سهم از درآمدهای دولت را تشکیل داده و اساساً تکیه بر درآمدهای پایدار مالیاتی، نشانه‌ای از سلامت اقتصادی کشورهاست. درحالی‌که در ایران سهم درآمدهای مالیاتی (بدون احتساب مالیات بر عملکرد شرکت نفت) از تولید ناخالص داخلی (به قیمت‌های جاری) ناچیز بوده و

در سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۶ این نسبت به ترتیب معادل ۶/۱، ۸، ۷/۴ و ۷/۳ درصد بوده است.^۱ از طرف دیگر سهم درآمدهای مالیاتی (بدون احتساب مالیات بر عملکرد شرکت ملی نفت) در هزینه‌های جاری دولت، در سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷ به ترتیب معادل ۴/۳۶، ۷/۴۰، ۵/۳۶ و ۷/۴۵ درصد بوده^۲ که بیانگر سهم کم مالیات‌ها در تأمین هزینه‌های دولت است. این مسئله تا حدودی از نارسایی و ناکارآمدی نظام مالیاتی کشور در استفاده از تمام ظرفیت‌ها جهت جذب درآمدهای مالیاتی ناشی می‌شود.^۳ درحالی‌که با عنایت به مفاد سند چشم‌انداز بیست‌ساله جمهوری اسلامی ایران و تکالیف قانونی برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در ارتباط با تأمین هزینه‌های جاری کشور از محل مالیات‌ها و لزوم رشد درآمدهای مالیاتی و سازمان‌دهی نظام نوین مالیاتی در کشور و درنهایت استقرار یک نظام مالیاتی کارآمد در دستور کار دولت قرار گرفته است. بر این اساس استقرار صحیح نظام مالیات بر ارزش افزوده به‌عنوان یک مالیات غیرمستقیم می‌تواند تا حدود زیادی اهداف برنامه‌های یاد شده را محقق نماید. سابقه پذیرش و اجرای این نظام مالیاتی در جهان به اواخر دهه ۱۹۴۰ در کشور فرانسه برمی‌گردد. در دهه ۱۹۶۰ با انتخاب این نظام توسط برخی از کشورها مانند برزیل، دانمارک، سوئد، آلمان و هلند، گستره نظام مالیات بر ارزش افزوده در جهان توسعه پیدا کرد. سپس پذیرش و اجرای

۱. گزارش وضع مالی دولت و قانون بودجه کل کشور در سال‌های مختلف (۱۳۸۰-۱۳۸۷)، وزارت امور اقتصادی و دارایی.
۲. همان.

۳. برای مثال در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶ سهم درآمدهای نفتی در منابع عمومی بودجه دولت به ترتیب معادل ۶۷/۱، ۶۷/۱ و ۵۸/۳ درصد بوده است. درحالی‌که در قانون بودجه سال ۱۳۸۶ سهم مالیات‌ها با و بدون در نظر گرفتن مالیات بر عملکرد نفت در کل هزینه‌های دولت به ترتیب معادل ۴۹/۳۹ و ۴۲ درصد بوده است. خود این امر بیانگر وابستگی بالای بودجه دولت به درآمدهای نفتی و ناکارایی نظام مالیاتی در جذب درآمدهای مالیاتی از تولید ناخالص داخلی کشور است.

این نظام در جهان با روند روبه رشدی مواجه شد به گونه‌ای که در حال حاضر این نظام گسترش زیادی یافته و بیش از ۱۴۰ کشور جهان آن را پذیرفته و به مرحله اجرا گذاشته‌اند.^۱ این نوع مالیات، گاهی مالیات بر مصرف نیز نامیده می‌شود و از آنجا که مصرف و مخارج مصرفی معمولاً نوسانات محدودی دارد، لذا این نوع مالیات می‌تواند درآمدهای پایداری برای دولت فراهم کند. در واقع می‌توان گفت که مالیات بر ارزش افزوده، نوعی مالیات بر مصرف است که در زنجیره واردات، تولید و توزیع بر حسب درصدی از ارزش افزوده کالاها و خدمات مشمول دریافت می‌شود.^۲

مالیات بر ارزش افزوده با دارا بودن یک پایه مالیاتی گسترده و وسیع نسبت به سایر مالیات‌هایی که جانشین آنها می‌شود، این امکان را به وجود می‌آورد که با نرخ‌های مالیاتی پایین‌تر درآمدهای بیشتری کسب شود و این مسئله از جنبه‌های مختلف برای دولت‌ها حائز اهمیت است. دیگر خصوصیت بارز این نوع مالیات، ایجاد نظام نگهداری اطلاعات به طور دقیق و شفاف است که این امر مزایایی از جمله جلوگیری از فساد و قاچاق، جلوگیری از شکل‌گیری اقتصاد زیرزمینی، محاسبه بهتر سایر مالیات‌های موجود، تشویق صادرات، خنثی بودن و در کل ایجاد شفافیت اقتصادی را به دنبال دارد.^۳

۱. قانون مالیات بر ارزش افزوده، سازمان امور مالیاتی، وزارت اقتصاد و دارایی، ۱۳۸۷.

۲. راهنمای مؤدیان مالیات بر ارزش افزوده، سازمان امور مالیاتی کشور، وزارت امور اقتصاد و دارایی، مرداد ماه ۱۳۸۷.

۳. نادران، الیاس و علی رنجبرکی، پیامدهای اجرای مالیات بر ارزش افزوده و زمینه‌سازی برای اجرای موفقیت‌آمیز آن در ایران، فصلنامه مجلس و پژوهش، شماره ۵۶، تابستان ۱۳۸۶.

۱. بیان مسئله

با توجه به ضرورت بازنگری و اصلاح نظام مالیاتی کشور برای تأمین هزینه‌های عمومی دولت، قانون مالیات بر ارزش افزوده بعد از فراز و نشیب‌های فراوان و بررسی‌های کارشناسی طولانی در تیر ماه ۱۳۸۷ توسط رئیس‌جمهور ابلاغ شد. این قانون که اجرای آن، اول مهر ماه سال ۱۳۸۷ تعیین شده بود بنا به دلایل متعدد درنهایت از اواسط مهرماه سال مذکور به اجرا درآمد. اما متأسفانه به دلیل عدم اطلاع‌رسانی به موقع در مورد فواید و آثار این قانون در نظام اقتصادی کشور و همچنین سازوکارهای اجرایی آن با انتقاد وسیع اصناف و فعالان اقتصادی بازار مواجه شد. به طوری که درنهایت رئیس‌جمهور دستور توقف آن را صادر کرد. حال چند سؤال اساسی در این جا مطرح می‌شود. اول اینکه آیا توقف اجرای این قانون توسط رئیس‌جمهور بدون ارائه لایحه‌ای در این خصوص دارای پایگاه قانونی است؟ دوم اینکه آیا ارائه بخشنامه توسط سازمان امور مالیاتی کشور مبنی بر توقف اجرای این قانون فقط برای اصناف کشور، تفسیر مناسبی از دستور رئیس‌جمهور است؟ سوم اینکه حتی اگر فرض شود توقف اجرای قانون مذکور برای اصناف کشور مدنظر رئیس‌جمهور هم بوده باشد، آیا نیازی به ارائه لایحه به مجلس شورای اسلامی برای کسب مجوز قانونی نیست؟ و آخر اینکه تکلیف درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده از این محل با اعمال توقف اجرای این قانون برای همه مؤدیان یا حداقل فقط برای اصناف کشور چه می‌شود؟

در این گزارش سعی شده است ضمن تشریح سوابق قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران، فرایند تصویب و اجرای این قانون بررسی و برخی ابهامات موجود

پیرامون آن که در قالب سؤالات بالا اشاره شده، بررسی شود. در ادامه نیز مزایا و برخی از الزامات اجرای موفق آن و همچنین پیشنهادات سیاستی برای اجرای موفق قانون مذکور ارائه شده است.

۲. مالیات بر ارزش افزوده در ایران

در سال ۱۳۶۶ و برای اولین بار در ایران، مالیات بر ارزش افزوده به‌عنوان یک لایحه قانونی مطرح شد. در این سال لایحه مالیات بر ارزش افزوده به مجلس رفت که در شور اول کلیات آن و در شور دوم نیز ۶ ماده آن به تصویب رسید، اما به‌علت مقارن شدن آن با سیاست‌های تعدیل اقتصادی و تثبیت قیمت‌ها و همچنین شرایط خاص اقتصادی ناشی از جنگ تحمیلی، مجدداً به دولت مسترد شد. در سال ۱۳۷۰ بخش امور مالیاتی صندوق بین‌المللی پول در راستای اصلاح نظام مالیاتی ایران، اجرای سیاست مالیات بر ارزش افزوده را به‌عنوان یکی از عوامل اصلی افزایش کارایی و اصلاح نظام مالیاتی پیشنهاد کرد. علاوه بر این، حدود ۱۰ سال بعد نیز، کارشناسان داخلی و بین‌المللی، اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده را به‌عنوان یکی از راهکارهای اصلی افزایش کارایی نظام مالیاتی به دولت پیشنهاد کردند، تا اینکه بالاخره در سال ۱۳۸۰ پیش‌نویس جدید لایحه مالیات بر ارزش افزوده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به دولت ارائه شد. این لایحه پس از تصویب در هیئت دولت در ۲۸ مهر ماه ۱۳۸۱ تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. با این حال طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۲ و به‌منظور رفع بخشی از مشکلات حاکم بر اخذ مالیات‌ها و عوارض از کالاها و خدمات و همچنین فراهم آوردن مقدمات اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده در کشور،

قانون موسوم به «قانون تجمیع عوارض»^۱ تصویب و به اجرا گذاشته شد. بالاخره مجلس هفتم در سال دوم فعالیت خود یعنی فروردین سال ۱۳۸۴ کلیات لایحه مالیات بر ارزش افزوده را که این بار به‌عنوان بخشی از سیاست‌های کلی نظام در بخش مالی توسط مجمع تشخیص مصلحت نظام در آذر ۱۳۸۳ به تصویب رسیده بود را مصوب نمود. در همان سال کمیسیون‌های اصلی و فرعی مرتبط با لایحه، بررسی جزئیات لایحه مذکور را در شور دوم مجلس شروع کردند و در ۲۱ تیر ماه ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی، تصویب اجرای آزمایشی قانون مالیات بر ارزش افزوده را به کمیسیون اقتصادی تفویض کرد. این کمیسیون از شهریور ۱۳۸۵ تا مهر ۱۳۸۶ مواد لایحه مالیات بر ارزش افزوده را بررسی کرده و به تصویب رساند. مجلس شورای اسلامی در ۹ بهمن ماه ۱۳۸۶ مدت اجرای آزمایشی قانون مذکور را بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی در صحن علنی به مدت ۵ سال تعیین نمود. نهایتاً این مصوبه در تاریخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۵ از طرف مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان ارسال شد. این شورا پس از بررسی مفاد مصوبه در جلسه ۱۳۸۶/۱۲/۲۲ خود، اشکالاتی را در ۱۴ بند به آن وارد دانسته و به مجلس عودت نمود. مجلس شورای اسلامی پس از انجام اصلاحات لازم مجدداً در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۱ آنرا به شورای نگهبان ارجاع و در نهایت مصوبه در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲ به تأیید این شورا

۱. قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا و واردکنندگان خدمات و کالاهای وارداتی، مشتمل بر ۱۰ ماده و ۱۹ تبصره در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲ مجلس شورای اسلامی تصویب شده و در تاریخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید. تاریخ اجرای قانون مذکور از ابتدای سال ۱۳۸۲ تعیین گردید این قانون به قانون تجمیع عوارض معروف شد.

رسید.^۱ به این ترتیب قانون مالیات بر ارزش افزوده که در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مطابق اصل ۸۵ قانون اساسی به تصویب رسیده بود، در تاریخ

۱. ایرادات شورای نگهبان به لایحه مالیات بر ارزش افزوده در دو نوبت به شرح ذیل آمده است: الف) ایرادات نوبت اول بررسی لایحه مالیات بر ارزش افزوده در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۲ شورای نگهبان؛ ۱. واگذاری تعیین ضوابط در بند «۹» ماده (۱۲) به آیین‌نامه، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شده است. ۲. تبصره «۱» ماده (۱۷)، در صورت تقاضای پرداخت‌کننده مالیات بر استرداد، تأخیر در پرداخت آن، خلاف موازین شرع شناخته شد.
۳. تبصره «۲» ماده (۱۷) ابهام دارد، پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
۴. ماده (۲۲)، تعیین حد آستانه توسط هیئت وزیران، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
۵. ماده (۲۵)، مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی شناخته شد.
۶. واگذاری امور مذکور در تبصره «۲» بند «ب» ماده (۲۸) به آیین‌نامه، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
۷. واگذاری تصویب امور مذکور در پاراگراف اخیر ماده ۲۹ به آیین‌نامه، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
۸. اطلاق اعلام موارد مذکور در پاراگراف اخیر ماده ۳۱ نسبت به مواردی که صرفاً مربوط به تادیه امور مالیاتی نیست، خلاف موازین شرع شناخته شد. همچنین مسئولیت تضامنی مندرج در این ماده، نیز خلاف موازین شرع است.
۹. ماده (۳۷)، به دلیل اینکه موجب افزایش هزینه عمومی می‌شود و طریق جبران آن معلوم نشده، مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی شناخته شد.
- همچنین قسمت اخیر این ماده، مغایر اصل ۱۲۶ قانون اساسی شناخته شد.
۱۰. ماده (۳۸)، به دلیل واگذاری انتخاب عضو ناظر به کمیسیون مجلس، مغایر قانون اساسی شناخته شد.
۱۱. ماده (۳۹)، اطلاق حکم این ماده نسبت به اشخاص مذکور در صورتی که به موجب اساسنامه ضمان نداشته باشند، خلاف موازین شرع شناخته شد.
۱۲. نظارت مذکور در تبصره «۳» ماده (۴۰) از امور اجرایی است و مغایر اصول ۵۷ و ۶۰ قانون اساسی می‌باشد و همچنین واگذاری انتخاب اعضا به کمیسیون‌های مجلس، مغایر قانون اساسی شناخته شد.
۱۳. سازمان شهرداری‌ها، مذکور در بندهای «الف»، «ب» و تبصره «۲» ماده (۴۱)، تبصره «۳» ماده (۴۳) و بند «ج» ماده (۴۹)، همان‌طور که در نامه شماره ۸۳/۳۰/۷۳۳۲ مورخ ۱۳۸۳/۲/۱۷ آمده از این جهت که سازمان مزبور به وسیله هیئت وزیران و بدون تجویز مجلس تأسیس و در تصویب اساسنامه آن مفاد اصل ۸۵ قانون اساسی رعایت نشده است، لذا مغایر اصل مزبور شناخته شد.
۱۴. واگذاری امور مذکور در ماده (۵۱)، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
- تذکر: ماده (۱۵)، واژه «سیف» لازم است به فارسی تبدیل شود، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی شناخته شد.
- ب) ایرادات نوبت دوم بررسی لایحه مالیات بر ارزش افزوده در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۱ شورای نگهبان؛ ۱. در سطر دوم بند «۹» ماده (۱۲)، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده ایراد قبلی شورا کماکان به قوت خود باقی است. ۲. در جمله پایانی ماده (۲۲)، ایراد قبلی شورا کماکان به قوت خود باقی است. ۳. در تبصره «۲» ماده (۲۸)، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده ایراد قبلی شورا کماکان به قوت خود باقی است.

۱۳۸۷/۳/۱۹ توسط رییس مجلس شورای اسلامی به دولت ابلاغ گردید.^۱ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مطابق با نظر دستگاه اجرایی ذی‌ربط (سازمان امور مالیاتی کشور) زمان اجرای این قانون را مورخ ۱۳۸۷/۷/۱ تعیین کرد و قانون مالیات بر ارزش افزوده در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱ توسط رئیس‌جمهور به وزیر امور اقتصادی و دارایی جهت اجرا ابلاغ شد.^۲ لازم به ذکر است که در فرایند بررسی و تصویب قانون مالیات بر ارزش افزوده و طبق نتایج حاصل شده در جلسات شورای راهبردی دولت که هدف آن کاستن از اثرات تورمی اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده بود، نرخ ۱/۵ درصدی برای قانون مذکور پیشنهاد شد که با ۱/۵ درصد عوارض شهرداری‌ها بر مجموع نرخ این مالیات سه درصد تعیین می‌شد. بالاخره این تصمیم طی نامه‌ای و در قالب یک توصیه از سوی رئیس‌جمهور به مجلس شورای اسلامی ارسال و بر لزوم تصویب سریع قانون مذکور با این نرخ تأکید شد. کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی نیز با بحث‌های کارشناسی فراوان در ارتباط با چگونگی تعیین نرخ مالیات بر ارزش افزوده در نهایت مبنا را همان نظر رئیس

۱. نامه ارسالی رئیس مجلس شورای اسلامی به رئیس‌جمهور: «عطف به نامه شماره ۲۳۷۸۳/۳۶۳۰۰ مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸ در اجرای اصل (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مالیات بر ارزش افزوده مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتادوپنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال در جلسه علنی مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۹ و تأیید شورای محترم نگهبان، به پیوست ابلاغ می‌شود.
۲. نامه ارسالی از طرف رئیس‌جمهور به سازمان امور مالیاتی کشور: «قانون مالیات بر ارزش افزوده که در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب گردیده و مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت ۵ سال در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۹ موافقت و تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۹۵/۱۶۲۷۳ مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است. به پیوست جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

جمهور یعنی نرخ ۳ درصدی (۱/۵ درصد عوارض شهرداری و ۱/۵ درصد مالیات) قرار داد.^۱ پس از این ابلاغ، معاون هزینه و خزانه‌دار کل کشور با ارسال نامه‌ای به ذی‌حسابی و اداره کل امور مالی استان‌ها در تاریخ ۱۳۸۷/۵/۱۳ لازم‌الاجرا شدن مواد (۴۸ و ۳۵،۴۲،۳۱،۲۸،۲۴،۲۵،۱۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده را به‌موجب صراحت ماده (۵۳) این قانون از تاریخ تصویب و ماده (۵۱) این قانون را از اول ماه پس از تصویب و سایر مواد قانون مالیات بر ارزش افزوده را اول مهرماه ۱۳۸۷ اعلام کرده و ضرورت اتخاذ تمهیدات لازم برای اجرای قانون یاد شده را به سازمان امور اقتصادی و دارایی استان‌ها و ذی‌حسابان مستقر در هر استان اعلام کرد. (جدول ۱) در این راستا سازمان امور مالیاتی کشور با صدور اطلاعیه‌ای و براساس ماده (۱۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، ثبت‌نام مرحله اول مؤدیان مالیاتی را شروع کرد. سپس به استناد ماده (۱۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده دستورالعمل صدور صورت‌حساب فروش کالاها و ارائه خدمات صادر شد. سازمان امور مالیاتی دستورالعمل حسابداری و محاسبات مالیات بر ارزش افزوده را نیز در این مدت تهیه و ارائه کرد. با همه تفاسیر و اقدامات صورت گرفته، اجرای قانون از نیمه مهرماه سال ۱۳۸۷ شروع شد. اما متأسفانه به دلیل عدم اطلاع‌رسانی به‌موقع در مورد فواید و آثار این قانون در نظام اقتصادی کشور و همچنین سازوکارهای اجرایی آن با انتقاد وسیع فعالان اقتصادی بازار مواجه شد، به طوری که در نهایت رئیس‌جمهور دستوری را در راستای توقف آن صادر کرد.^۲ در راستای دستور رئیس‌جمهور مبنی بر توقف

۱. به نقل از ریاست سازمان امور مالیاتی کشور در مصاحبه مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۴ در خبرگزاری مهر.

۲. نامه ارسالی رئیس‌جمهور به وزیر امور اقتصادی و دارایی «به‌منظور اجرای صحیح قانون مالیات بر ارزش افزوده و بررسی موانع و مشکلات و رفع نگرانی‌ها و ایجاد رضایتمندی در مؤدیان محترم ضروری است با

اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، سازمان امور مالیاتی کشور با صدور اطلاعیه‌ای در مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ آمادگی سازمان امور مالیاتی کشور را به‌منظور ایجاد تسهیلات لازم جهت اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و رفع نگرانی اصناف، برگزاری جلسات هماهنگی، آموزشی و اطلاع‌رسانی لازم، یادآور شد. سازمان امور مالیاتی کشور در این اطلاعیه تأکید کرده بود که، بدیهی است تا زمان تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های لازم و تمهید شرایط مناسب، اقدامات مربوط به اخذ هر نوع وجوه در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده متوقف خواهد شد. همچنین این سازمان اطلاعیه مذکور را به‌عنوان ابلاغ کتبی به معاونت مالیات بر ارزش افزوده و واحدهای ستادی و اجرایی سازمان امور مالیاتی در سراسر کشور اعلام کرده و اجرای آن را برای همه بخش‌ها الزامی کرده است.^۱ (جدول ۱)

با توجه به اطلاعیه صادره توسط سازمان امور مالیاتی کشور، سؤالات و

هماهنگی وزارت بازرگانی و سایر دستگاه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط و به‌ویژه مشارکت و بهره‌گیری از نظرات نمایندگان اصناف مختلف مدت دو ماه برنامه عملیاتی و راهکارهای مناسب جهت اجرای قانون مذکور را تهیه و به اینجانب ارائه نمایید.»

بدیهی است که تا زمان تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های لازم و تمهید شرایط مناسب، اقدامات مربوط به اخذ هر

نوع وجوه در اجرای این قانون متوقف خواهد بود

۱. اطلاعیه - قابل توجه اصناف محترم کشور: در اجرای دستور مورخ ۱۳۸۷/۷/۱۸ ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران، جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد، ضمن تأکید بر اجرای دستور مذکور، به اطلاع عموم اصناف شریف کشور می‌رساند، با هدف تهیه شرایط مناسب اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده برای اصناف محترم، بدین‌وسیله سازمان امور مالیاتی کشور آمادگی خود را به‌منظور ایجاد تسهیلات لازم برای اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده و رفع نگرانی اصناف محترم، برگزاری جلسات هماهنگی، آموزشی و اطلاع‌رسانی لازم به مسئولین محترم اصناف اعلام می‌نماید. بدیهی است که تا زمان تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های لازم و تمهید شرایط مناسب، اقدامات مربوط به اخذ هر نوع وجوه در اجرای این قانون متوقف خواهد شد.

این اطلاعیه به‌منزله ابلاغ کتبی به معاونت مالیات بر ارزش افزوده و واحدهای ستادی و اجرایی سازمان امور مالیاتی در سراسر کشور محسوب و برای همه بخش‌ها لازم‌الاجرا است.

ابهامات بسیاری درخصوص دامنه شمول معافیت‌های مالیاتی مطرح شده در دستور رئیس‌جمهور مطرح شد. براساس این سازمان امور مالیاتی کشور با صدور بخشنامه‌ای در مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳ توقف اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در اطلاعیه مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ سازمان امور مالیاتی را صرفاً شامل اصناف کشور دانسته و تشریح کرد که اجرای این قانون در رابطه با واردکنندگان، صادرکنندگان و سایر فعالان اقتصادی مطابق دستورالعمل‌های صادر شده به قوت خود باقی است و مؤدیان مذکور مکلف به اجرای قانون یاد شده هستند^۱ (جدول ۱).

۱. بخشنامه - مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳ به شماره ۷۲۰۵۹: نظر به اینکه در رابطه با دستور ریاست محترم جمهوری مبنی بر بررسی مشکلات، رفع نگرانی‌ها و ایجاد رضایتمندی کلیه اصناف محترم کشور با هماهنگی وزارت بازرگانی و سایر دستگاه‌ها و سازمان‌های ذی‌ربط به‌ویژه مشارکت و بهره‌گیری از نظرات نمایندگان اصناف مختلف سؤالاتی مبنی بر اینکه دستور مزبور شامل کلیه مؤدیان قانون موصوف خواهد بود، مطرح می‌باشد، لذا بدین‌وسیله ضمن تأکید بر اطلاعیه شماره ۷۰۶۸۳ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ این سازمان در رابطه با اصناف کشور، به اطلاع می‌رساند که اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در رابطه با واردکنندگان، صادرکنندگان و سایر فعالان اقتصادی مطابق دستورالعمل‌های صادره کماکان به قوت خود باقی است و مؤدیان مزبور مکلف به اجرای قانون یاد شده خواهند بود.

جدول ۱. روند اقدامات صورت گرفته در راستای تصویب قانون مالیات بر ارزش افزوده

ردیف	تاریخ	نوع اقدام
۱	سال ۱۳۶۶	مطرح شدن مالیات بر ارزش افزوده به صورت لایحه قانونی و ارائه به مجلس
۲	سال ۱۳۶۶	تصویب کلیات در شور اول و ۶ ماده آن در شور دوم
۳	سال ۱۳۶۶	استرداد لایحه به دولت با توجه به برخی مشکلات از جمله سیاست‌های تعدیل و تثبیت اقتصادی
۴	سال ۱۳۷۰	توصیه صندوق بین‌المللی پول به اجرای سیاست مالیات بر ارزش افزوده
۵	سال ۱۳۸۰	تهیه پیش‌نویس لایحه مالیات بر ارزش افزوده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و ارائه به دولت
۶	مورخ ۱۳۸۱/۷/۲۸	تقدیم لایحه به مجلس شورای اسلامی
۷	سال‌های ۱۳۸۱ و ۱۳۸۲	تصویب قانون موسوم به تجمع عوارض
۸	فروردین ماه ۱۳۸۴	تصویب کلیات لایحه مالیات بر ارزش افزوده در مجلس
۹	سال ۱۳۸۴	بررسی جزئیات لایحه در شور دوم در کمیسیون‌های مرتبط
۱۰	مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۱	تفویض اختیار به کمیسیون اقتصادی براساس اصل (۸۵) قانون اساسی برای تصویب لایحه
۱۱	شهریور ۱۳۸۵ لغایت مهر ماه ۱۳۸۶	بررسی و تصویب مواد لایحه مالیات بر ارزش افزوده در کمیسیون اقتصادی
۱۲	مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۹	تعیین مدت اجرای آزمایشی لایحه برای ۵ سال در صحن علنی
۱۳	مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۵	ارسال مصوبه مجلس به شورای نگهبان
۱۴	مورخ ۱۳۸۷/۲/۳	تأیید مصوبه توسط شورای نگهبان
۱۵	مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷	تصویب نهایی لایحه در کمیسیون اقتصادی
۱۶	مورخ ۱۳۸۷/۲/۳	ابلاغ قانون مالیات بر ارزش افزوده به دولت
۱۷	مورخ ۱۳۸۷/۴/۱	ابلاغ به وزیر امور اقتصادی و دارایی جهت اجرا
۱۸	مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۳	ارسال بخشنامه به ذی‌حسابی‌ها و اداره کل امور مالی استان‌ها برای اجرا
۱۹	مورخ ۱۳۸۷/۷/۱۵	اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده

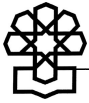
ردیف	تاریخ	نوع اقدام
۲۰	مورخ ۱۳۸۷/۷/۱۸	صدور دستور توقف اجرای قانون توسط رئیس جمهور
۲۱	مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱	دستور توقف اجرای قانون توسط سازمان امور مالیاتی از طریق اطلاعیه و بخشنامه
۲۲	مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳	اصلاح بخشنامه قبلی و مشمول شدن اصناف کشور برای عدم اجرای قانون توسط سازمان امور مالیاتی و اجرای قانون برای بقیه بخش‌های اقتصادی

در ادامه اشکالات مطرح شده در فرایند اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، دستور توقف اجرای این قانون توسط رئیس‌جمهور به مدت دو ماه و اطلاعیه و بخشنامه صادر شده از طرف سازمان امور مالیاتی مورد بررسی قرار گرفته است.

۳. اشکالات و ایرادات وارده بر عملکرد دولت در اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده

بسیاری از صاحب‌نظران معتقدند صرفنظر از پایگاه قانونی دستور رئیس‌جمهور مبنی بر توقف اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، اطلاعیه ارسال شده مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ از طرف سازمان امور مالیاتی کشور و مخاطب قرار دادن اصناف کشور درخصوص توقف اجرای این قانون برای آنها با بخشنامه مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳ صرفنظر از غیرقانونی بودن، تفسیری خلاف واقع دستور رئیس‌جمهور است.^۱ صاحب‌نظران با

۱. توقف کامل یا بخشی از یک قانون تنها توسط قانون‌گذار، آن هم با رعایت تشریفات قانونی مقرر در آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی امکان‌پذیر است و اگر موضوع مورد نظر به عنوان معضل نظام تلقی شود آنگاه می‌توان از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام یا تأیید مقام معظم رهبری بر رفع آن اقدام کرد. اگر مشکل بروز

اشاره به اینکه رئیس‌جمهور در دستور خود اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده را تا زمان تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های لازم و تمهید شرایط مناسب، به مدت دو ماه متوقف اعلام کرده، بیان می‌کنند که در دستور رئیس‌جمهور تعلیق اجرای قانون مذکور برای همه مؤدیان مالیاتی پیش‌بینی شده و توقف اجرای این قانون صرفاً شامل اصناف کشور نمی‌باشد. هر چند در ادامه باید متذکر شد که توقف قانون مذکور بدون ارائه لایحه از طرف دولت مشکلات بی‌شماری را پدید می‌آورد. برای نمونه با تصویب قانون مالیات بر ارزش افزوده، برخی از قوانین حوزه مالیاتی مرتبط با این موضوع^۱ لغو شده‌اند، در این صورت با متوقف شدن اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، حوزه‌های یاد شده دچار خلأ قانونی می‌شوند. در هر صورت تعیین تکلیف حقوقی بحث توقف کامل و یا حتی ناقص اجرای این قانون (متوقف کردن اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده برای اصناف کشور) بدون ارائه لایحه از طرف دولت و یا ارائه تفسیر (جهت تعیین شمول توقف اجرای قانون مذکور) از طرف سازمان امور مالیاتی برای دستور رئیس‌جمهور درخصوص دامنه اعمال توقف اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده از دغدغه‌های مهم در روند اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده است که باید برای آن تعیین تکلیف قانونی شود.

شده به عنوان ضرورت فوری مطرح شود در این صورت دولت می‌تواند با ارائه طرح سه فوریتی به همراه ادله لازم و در یک روز در مورد قانون مذکور تعیین تکلیف نماید. البته ارائه طرح دوفوریتی نیز می‌تواند تعیین تکلیف قانونی را در دو روز کاری میسر کند. لذا می‌توان استدلال کرد که مسئولین سازمان‌ها و دستگاه‌های رده‌های پایین دولتی نمی‌توانند دستور خارج از چارچوب قانونی مقام مافوق را به‌عنوان سند عملکرد خود ارائه کنند. ۱. از جمله، قانون موسوم به قانون تجمیع عوارض.

۴. مقدمات و الزامات موردنیاز برای اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده

اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده به دلیل تأثیرگذاری آن بر بخش‌های مختلف اقتصاد کشور از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

از آنجا که قانون مالیات بر ارزش افزوده دارای ویژگی‌های خاصی است، لذا انجام برخی از اقدامات و الزامات اجرای موفق این قانون، قبل و حین اجرای آن ضروری است. در این قسمت سعی شده است با توجه به تجربه اخیر اجرای این قانون در کشور به برخی از الزامات مورد نیاز اجرای موفق این قانون اشاره شود.

الف) ایجاد محیط سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و قانونی باثبات و شفاف

از آنجا که یکی از اهداف اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده^۱ ایجاد شفافیت اقتصادی است، لذا پدید آوردن زیرساخت‌های اقتصادی و اجرایی مورد نیاز برای اجرای آن در همه مراحل (قبل و حین اجرای آن) ضروری است. زیرا به اعتقاد اکثر صاحب‌نظران و باتوجه به تجربه کشورهای موفق اجراکننده این سیستم مالیاتی، نبود زیرساخت‌های مناسب یا ضعف آنها پیچیدگی و بی‌نظمی‌های خاصی را در اجرای قانون فوق به وجود می‌آورد که این امر در نهایت هدف اصلی اجرای این سیستم مالیاتی را که ایجاد شفافیت در اطلاعات اقتصادی و نهایتاً فعالیت‌های اقتصادی می‌باشد، را با اشکال مواجه می‌کند. علاوه براین ایجاد فرهنگ صحیح در بین مردم و صنوف مختلف و همچنین فراهم‌سازی زمینه اعتماد مردم و مؤدیان مالیاتی بر عادلانه بودن مکانیسم مالیاتی موجود از طریق اطلاع‌رسانی به آنها در زمینه‌های

1. Value Added Tax (VAT)

مختلف از جمله؛ چگونگی تعیین نرخ‌های مالیاتی و همچنین نحوه مصارف درآمدهای حاصل از مالیات به طرق مختلف می‌تواند به کارا شدن نظام مالیاتی منجر شده و هزینه‌های تمکین مالیات را کاهش دهد. از طرف دیگر آموزش مداوم و مؤثر مؤدیان مالیاتی و آشنا کردن آنها با مکانیسم مالیاتی جدید می‌تواند عامل بسیار مؤثری در کارا کردن نظام مالیاتی نوپا باشد. در این ارتباط تدوین بروشورهای آموزشی به زبان ساده و عامیانه، ایجاد کلاس‌های آموزشی برای مؤدیان و صنوف مختلف می‌تواند مؤثر باشد. هرچند که اقدامات قابل توجهی از طرف سازمان امور مالیاتی در این زمینه صورت گرفته است و می‌تواند تقویت شود.

از طرف دیگر مطالعه تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد که تورم‌زا بودن سیستم مالیات بر ارزش افزوده به‌عنوان یکی از مهم‌ترین آثار آن بر متغیرهای اقتصادی و اجتماعی بوده و از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، به طوری که عدم توجه کافی به این موضوع بعضاً اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده را دچار مشکل کرده است. لذا عدم تمهید سیاست‌ها و برنامه‌های کنترل‌کننده تورم همگام با اجرای این نظام مالیاتی می‌تواند منجر به بروز مشکلات اقتصادی و اجتماعی فراوانی شود و این موضوع به حدی دارای اهمیت است که برخی از کشورها به دلیل بروز تورم‌های لجام‌گسیخته ناشی از اجرای این سیستم مالیاتی مجبور به توقف سیستم مالیاتی مذکور شده‌اند. از این رو ضروری است به همراه اجرای سیستم مالیات بر ارزش افزوده، سیاست‌های پولی و مالی متناسب (با هدف‌گذاری کنترل تورم) همراه با نظارت‌های مستمر و دقیق بر قیمت‌های کالاها صورت گیرد تا آثار تورم ناشی از اجرای این سیستم کارآمدی آن را زیر سؤال نبرد.^۱

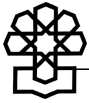
۱. نادران، الیاس و علی رنجبری، پیشین.

ب) قوی بودن تشکیلات اداری و اجرایی مجری قانون مالیات بر ارزش افزوده از آنجا که راهبرد اصلی سازمان امور مالیاتی برای ایجاد سازمان متولی مالیات بر ارزش افزوده ایجاد یک معاونت مستقل با عنوان معاونت مالیات بر ارزش افزوده بوده است، لذا ضروری است این معاونت با یک مدیریت متمرکز و قوی جهت تأمین منابع انسانی و استخدام و آموزش نیروی متخصص، کارآمد و مناسب کار اقدامات مقتضی را لحاظ کند. این در حالی است که اغلب کارشناسان معتقدند که نبود نیروی انسانی دارای تخصص کافی در نظام مالیاتی کشور یکی از موانع اجرای موفق سیستم مالیات بر ارزش افزوده محسوب می‌شود.

ج) تجهیز امکانات اداری و ایجاد واحدهای اجرایی قوی

با توجه به مکانیسم عملیاتی و ویژگی‌های سیستم مالیات بر ارزش افزوده که همه عوامل اقتصادی ارائه‌کننده کالاها و خدمات با آن درگیر می‌باشند، ضروری است تا سیستم‌های مناسب و قدرتمندی برای اجرای موفق این نظام در نظر گرفته شود. از این رو می‌توان گفت اولین گام برای اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده تجهیز امکانات اداری و واحدهای اجرایی و همچنین ایجاد بسترهای اداری قوی است که از آن جمله می‌توان به ایجاد شبکه‌های تکنولوژی اطلاعات (IT)، سیستم‌های ارتباطات نوین بین ساختمانی و ساختمانی درون و برون‌سازمانی برای نظام مالیاتی کشور، تهیه طرح جامع نرم‌افزارهای لازم و .... اشاره کرد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

از آنجا که اصلاح ساختار نظام مالیاتی کشور به دلیل اهمیت درآمدهای مالیاتی در تأمین هزینه‌های عمومی دولت و کاهش وابستگی اقتصاد ملی به درآمدهای نفتی از جایگاه خاصی برخوردار است. لذا اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده علاوه بر ایجاد این شرط مهم می‌تواند شفافیت اطلاعات اقتصادی کشور را به دنبال داشته باشد. به همین دلیل اجرای این قانون به عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر برای اقتصاد کشور پذیرفته شده است. از این رو و با توجه به مطالب عنوان شده در قسمت‌های قبل، ضروری است تا هرگونه تغییر یا تعدیل شمول اجرای این قانون و یا متوقف کردن آن با ارائه لایحه قانونی صورت گیرد تا هم درآمدهای مالیاتی مورد نظر محقق شده و شفافیت اطلاعات اقتصادی مد نظر حاصل شود و هم فرایند قانونی این تغییرات مشخص گردد. لذا با توجه به مطالب عنوان شده پیشنهادات زیر برای اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده ارائه شده است.

۱. با توجه به اینکه دریافت مالیات بر ارزش افزوده ولو اندک دارای آثار تورمی است و در نهایت مصرف‌کننده متحمل آن خواهد شد، لذا در حالت وجود تورم و بیکاری وضع چنین قانونی موجب آسیب‌پذیری بیشتر اقشار پایین جامعه خواهد شد. لذا مادامی که نرخ تورم تکریمی نباشد و نرخ بیکاری نیز کاهش چشمگیری نداشته باشد، ممکن است اجرای قانون جدید مالیاتی، مشکلات مذکور را افزایش دهد. به همین دلیل پیشنهاد می‌شود اجرای این قانون با سیاست‌های پولی و مالی مناسب و کنترل‌کننده تورم و بیکاری همراه باشد تا فشار تورمی ناشی از اجرای این قانون مزایای آن را کم‌رنگ نکند. همچنین بهتر است اطلاع‌رسانی کافی و دقیق در مورد

قیمت تمامی کالاها و خدمات صورت گیرد تا آثار تورم انتظاری اجرای این قانون به حداقل مقدار خود کاهش یابد.

۲. بهتر است طرح ایجاد نظام جامع اطلاعات مالیاتی کشور در اولویت برنامه‌های سازمانی امور مالیاتی کشور قرار گیرد. زیرا اجرای موفقیت‌آمیز این قانون بدون وجود یک بانک اطلاعاتی جامع از فعالان اقتصادی کشور امکان‌پذیر نخواهد بود.

۳. ضروری بود قبل از اجرای قانون مذکور دوره‌های آموزشی کافی برای مشمولین حقیقی و حقوقی این قانون برگزار نمایند تا کلیه مشمولین و طرفین این مالیات درک کافی از آن داشته باشند، گرچه تلاش‌های سازمان امور مالیاتی در این رابطه قابل تقدیر است، لکن کافی نبوده است.

۴. پیشنهاد می‌شود که سازمان‌های درگیر با اجرای این قانون اعم از سازمان امور مالیاتی و سایر نهادهای مرتبط، نیروی انسانی کافی و کارآموده برای اجرای این قانون را جذب و تعلیم دهند.

۵. ضروری است سازوکاری برای اجرای کامل ماده (۷۱) قانون نظام صنفی کشور^۱ درخصوص مکانیزه کردن سیستم صندوق اصناف کشور در ارتباط با ثبت ماشینی حساب‌های آنها تنظیم شود تا با گسترش این قانون، شفاف‌سازی فعالیت‌های اقتصادی گامی مؤثر در جهت اجرای موفق قانون مالیات بر ارزش افزوده برداشته شود.

۱. ماده (۷۱) قانون نظام صنفی کشور، مصوب مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی.

منابع و مآخذ

۱. گزارش عملکرد مالی دولت و قانون بودجه کل کشور در سال‌های مختلف (۱۳۸۰-۱۳۸۷)، وزارت امور اقتصادی و دارایی.
۲. قانون مالیات بر ارزش افزوده، سازمان امور مالیاتی، وزارت اقتصاد و دارایی، ۱۳۸۷.
۳. مالیات بر ارزش افزوده و الزامات آن در ایران با تأکید بر تجارب سایر کشورها، دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۸۵۳۹، شهریور ۱۳۸۶.
۴. راهنمای مؤدیان مالیات بر ارزش افزوده، سازمان امور مالیاتی کشور، وزارت امور اقتصاد و دارایی، مردادماه ۱۳۸۷.
۵. نادران، الیاس و علی رنجبرکی، پیامدهای اجرای مالیات بر ارزش افزوده و زمینه‌سازی برای اجرای موفقیت‌آمیز آن در ایران، فصلنامه مجلس و پژوهش، شماره ۵۶، تابستان ۱۳۸۶.
۶. صورت‌جلسه بررسی مسائل پیرامون اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده، نامه شماره ۱۹۵۰/۰۷/ا، مورخ ۱۳۸۷/۸/۸.
۷. بخشنامه مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳ به شماره ۷۲۰۵۹، سازمان امور مالیاتی کشور.
۸. اطلاعیه مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۱ به شماره ۷۰۶۸۳، سازمان امور مالیاتی کشور.
۹. نامه شماره ۳۹۷۷۵۴ مورخ ۱۳۸۷/۴/۱ رئیس‌جمهور و ابلاغ قانون مالیات بر ارزش افزوده.
۱۰. نامه رئیس مجلس شورای اسلامی به رئیس‌جمهور مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۹ عطف نامه شماره ۲۳۷۸۳/۳۶۳۰۰.
۱۱. ایرادات شورای نگهبان قانون اساسی به قانون مالیات بر ارزش افزوده.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۳۹۰

عنوان گزارش: بررسی فرایند اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده در ایران و الزامات اجرای آن

Report Title: Value Added Tax: Its Executive Procedures and Performance Necessities

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بخش عمومی)

تهیه و تدوین: سعید توتونچی ملکی

ناظر علمی: اسداله جلال آبادی

متقاضی: الیاس نادران (عضو کمیسیون اقتصادی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. مالیات بر ارزش افزوده (Value Added Tax)

۲. الزامات (Necessities)

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۱۰/۱